

**ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

Тема 1. Науково-технічна діяльність в галузях національної економіки

1. Предмет і сутність науки та її головна функція.
2. Класифікація наук.
3. Науково-технічний потенціал України.
4. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Підготовка кадрів та їх зайнятість. Науково-педагогічні працівники та наукові школи.
5. Венчурний бізнес, та його розвиток в Україні. Венчурні фонди. Стартапи.
6. Розвиток інноваційної діяльності в Україні. Технопарки та технополіси.
7. Державне регулювання науково-технічної діяльності в Україні.
8. Електронне урядування, вітчизняний та зарубіжний досвід.
9. Міжнародна науково-технічна співпраця.

Тема 2. Основи методології наукових досліджень

1. Місце теорії у наукових дослідженнях.
2. Методологія та методика наукових досліджень.
3. Принципи наукової методології.
4. Діалектика, як цілісна система законів, принципів та категорій.

Тема 3. Загальні методи наукових досліджень

1. Емпіричні методи дослідження.
2. Теоретичні методи дослідження.
3. Емпірично-теоретичні методи наукового дослідження.

Тема 4. Спеціальні методи наукових економічних досліджень

1. Суть, основний зміст та послідовність проведення економічного дослідження.
2. Методи збору інформації.
3. Методи обробки інформації.
4. Методи проведення аналітичної роботи.
5. Методи планових розрахунків і обґрунтувань.
6. Методи прогнозування.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЮ І

1. Надайте визначення поняття „Теорія”?
2. За допомогою якого методу можна перевірити та дослідити на практиці правильність теоретичних положень та ступінь нових важелів економічного регулювання?
3. Дайте визначення поняттям: «Наука», «Знання» та «Метод».
4. Що таке умовивід?
5. Що являє собою поняття “Гіпотеза”?
6. Дайте визначення поняття "Методологія наукового дослідження".
7. На які види поділяються спостереження, якщо розглядати їх як методи емпіричного дослідження?
8. В чому полягає сутність методу “Ідеалізації”?
9. Які з груп загальних методів наукового пізнання відносять до Методів емпіричного дослідження?
10. В чому полягає суть раціонального пізнання?
11. Що має забезпечити робоча гіпотеза?
12. Що являє собою: “Відчуття”, “Сприйняття” та “Представлення”.
13. Хто належить до категорії наукових і науково-педагогічних працівників?
14. Що означає наукова ідея?

15. Що слід розуміти під науковою школою?
16. Які є основні групи методів наукових досліджень в економіці?
17. На які основні види поділяється наукова методологія?
18. З чого формується структура теорій наукових досліджень?
19. Дайте визначення поняттю „Наукова діяльність”?
20. Які з груп загальних методів наукового пізнання належать до Методів, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження?
21. Що встановлюється за допомогою доказів у наукових економічних дослідженнях?
22. Що являє собою методика наукових досліджень?
23. Що слід розуміти під технопарком?
24. Що являють собою відносні, абсолютні та апіорні знання?
25. В чому полягає сутність методу “Сходження від абстрактного до конкретного”?
26. Які з груп загальних методів наукового пізнання належать до Методів, що використовуються на теоретичному рівні дослідження?
27. Зазначте способи, які застосовують у доказах для встановлення істини?
28. Який з наведених методів передбачає:
29. Які з груп загальних методів наукового пізнання відносять до Методів емпіричного дослідження?
30. Що являє собою «Балансовий метод»?
31. Яка основна мета наукової діяльності?
32. Що передбачає метод порівняння?
33. В яких випадках застосовується «Індексний метод»?
34. Наведіть визначення Індукції.
35. В чому полягає сутність Діалектичного методу пізнання?
36. Що передбачає метод формалізації?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ

Тема 5. Організація наукового дослідження

1. Суть та основні етапи організації наукових досліджень.
2. Вибір проблеми та вимоги до теми дослідження.
3. Конкретизація проблеми дослідження.
4. Основи методики планування наукового дослідження.
5. Застосування системного підходу в наукових дослідженнях.
6. Правила оформлення результатів наукових досліджень.

Тема 6. Інформаційне забезпечення наукових досліджень в економіці

1. Роль інформації у наукових дослідженнях її види та принципи формування.
2. Система інформаційного забезпечення наукового дослідження, її структура та зміст.
3. Класифікація джерел наукової інформації.
4. Принципи збору інформаційного матеріалу.
5. Обробка наукової інформації.

Тема 7. Підготовка і оформлення наукових робіт

1. Наукова публікація: поняття, функції, основні види.
2. Структурні елементи наукової роботи.
3. Методика підготовки та оформлення публікації.
4. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу.
5. Техніка написання тексту. Реферат. Доповідь (повідомлення).
6. Наукова монографія як вид наукової праці.
7. Наукова стаття та її структурні елементи.
8. Тези, наукової доповіді (повідомлення).
9. Методика підготовки та оформлення публікації.

Тема 8. Бакалаврська і магістерська роботи, як кваліфікаційні дослідження

1. Мета і цілі випускних кваліфікаційних робіт. Загальна схема наукового дослідження.
2. Вибір теми та порядок виконання випускної кваліфікаційної роботи.
3. Складання індивідуального і робочого планів.
4. Особливості процесу накопичення та обробки наукової інформації для виконання випускної кваліфікаційної роботи.
5. Структура, зміст та обсяг випускної кваліфікаційної роботи студента, загальні вимоги щодо оформлення.
6. Бакалаврська робота, як вид науково-дослідної роботи студентів.
7. Магістерська робота — заключна форма відображення наукових пошуків студента. Підготовка автореферату.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЮ II

1. Що слід розуміти під об'єктом дослідження?
2. Як може бути представлена типова логічна структура наукового дослідження?
3. Що необхідно розуміти під експериментальним дослідженням?
4. Яка основна функція науки?
5. Як називаються інвестиції які вкладаються у розвиток молодих компаній та в інноваційні проекти?
6. Що являє собою наукове дослідження?
7. Що відноситься до наукових та науково-технічних робіт?
8. Визначте методи теоретичного дослідження?
9. Що передбачає метод формалізації?
10. Що таке УДК?
11. За якими видами класифікуються наукові дослідження?
12. Перелічте методи прогнозування.
13. Що означає науковий результат?

14. В чому полягає сутність методу Синтезу?
15. Для чого застосовуються економіко-математичні методи аналізу?
16. Що передбачає нормативний метод?
17. Що означає теоретико-експериментальне дослідження?
18. В чому полягає завдання групування у наукових дослідженнях?
19. Яка філософська категорія відображає істотні, загальні, стійкі, повторювані, об'єктивні внутрішні зв'язки в природі, суспільстві і мисленні?
20. Що означає принцип системного підходу?
21. Що відображають загальні індекси?
22. В чому полягає сутність методу абстрагування?
23. З якою метою в економічних дослідженнях визначають показники варіації?
24. Що означає зведення даних?
25. Що являє собою тематика дослідження?
26. Яка діяльність відноситься до науково-технічних послуг?
27. В чому полягає сутність фундаментальних досліджень?
28. Що являє собою теоретичне дослідження?
29. Які методи використовують для перевірки робочої гіпотези?
30. Перелічте основні критерії вибору теми наукового дослідження.
31. Яка основна мета наукового дослідження?
32. Що означає науково-прикладний результат?
33. В чому полягає сутність методу елімінування?
34. З якою метою використовуються методи кореляційно-регресійного аналізу?

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. За якими видами класифікуються наукові дослідження?
2. Перелічте методи прогнозування.
3. В чому полягає сутність методу Синтезу?
4. Що являє собою теоретичне дослідження?
5. В яких випадках застосовується метод екстраполяції?
6. Що являє собою метод техніко-економічних розрахунків?
7. Які публікації відносять до періодичних видань?
8. Які методи відносять до методів збору інформації?
9. Яка суть моделювання при здійсненні наукових досліджень?
10. Як розраховуються відносні величини структури?
11. В яких випадках застосовується економіко-статистичний метод?
12. В чому полягає суть монографічного методу?
13. Перерахуйте види аналітичних таблиць.
14. Наведіть визначення Індукції.
15. Що означає поняття «Економічна інформація»?
16. Що передбачає метод експертних оцінок?
17. До яких видів праць відносяться «навчальний посібник», «довідник», «брошура», «бюлетень», «журнал»?
18. Що таке інформаційне забезпечення?
19. В яких випадках відбувається пряма професійно-інформаційна комунікація?
20. Що відносять до планового і нормативно-довідкового інформаційного забезпечення?
21. Що означає актуальність інформації, релевантність інформації та інформаційна єдність?
22. Які наукові видання вважаються цитованими?
23. Яка основна мета наукової діяльності?
24. Що являє собою «Балансовий метод»?
25. Надайте визначення поняття „Теорія ”?

26. За допомогою якого методу можна перевірити та дослідити на практиці правильність теоретичних положень та ступінь нових важелів економічного регулювання?
27. Що таке умовивід?
28. Що являє собою поняття "Гіпотеза"?
29. Розкрийте суть поняття "Методологія наукового дослідження".
30. Що означає науково-прикладний результат?
31. Дайте визначення поняттям: «Наука», «Знання» та «Метод».
32. На які види поділяються спостереження, якщо розглядати їх як методи емпіричного дослідження?
33. Що відображають відносні величини динаміки?
34. В чому полягає сутність методу "Ідеалізації"?
35. В чому полягає суть раціонального пізнання?
36. Що забезпечує робоча гіпотеза?
37. Що означає теоретико-експериментальне дослідження?
38. Що являє собою: "Відчуття", "Сприйняття" та "Представлення".
39. Які є основні групи методів наукових досліджень в економіці?
40. На які основні види поділяється наукова методологія?
41. Що означає принцип системного підходу?
42. Що відображають загальні індекси?
43. В чому полягає завдання групування у наукових дослідженнях?
44. З чого формується структура теорій наукових досліджень?
45. Дайте визначення поняттю „Наукова діяльність”.
46. Які з груп загальних методів наукового пізнання належать до Методів, що використовуються на теоретичному рівні дослідження?
47. Що встановлюється за допомогою доказів у наукових економічних дослідженнях?
48. Що являє собою методика наукових досліджень?
49. Що слід розуміти під технопарком?
50. Що являють собою відносні, абсолютні та апріорні знання?

51. Перелічте основні критерії вибору теми наукового дослідження.
52. Яка основна мета наукового дослідження?
53. В яких випадках застосовують методи економіко-математичного моделювання?
54. Які є найбільш поширені види безпосереднього спостереження в економічних дослідженнях?
55. Які методи відносять до методів планових розрахунків і обґрунтувань?
56. В чому полягає сутність методу “Сходження від абстрактного до конкретного”?
57. Зазначте способи, які застосовують у доказах для встановлення істини?
58. В чому полягає суть розрахунково-конструктивного методу?
59. Що передбачає метод порівняння?
60. В чому полягає сутність Діалектичного методу пізнання?
61. Що являє собою наукове дослідження?
62. Що слід розуміти під об’єктом дослідження?
63. Яким чином може бути представлена типова логічна структура наукового дослідження?
64. Яка основна функція науки?
65. Як називаються інвестиції які вкладаються у розвиток молодих компаній та в інноваційні проекти?
66. Що відноситься до наукових та науково-технічних робіт?
67. Визначте методи теоретичного дослідження?
68. Що передбачає метод формалізації?
69. Що таке УДК?
70. Що являють собою середні величини?
71. Для чого застосовуються економіко-математичні методи аналізу?
72. Що передбачає нормативний метод?
73. В чому полягає завдання групування у наукових дослідженнях?

74. Яка філософська категорія відображає істотні, загальні, стійкі, повторювані, об'єктивні внутрішні зв'язки в природі, суспільстві і мисленні?
75. З якою метою в економічних дослідженнях визначають показники варіації?
76. Що означає зведення даних?
77. Які з груп загальних методів наукового пізнання належать до Методів, що використовуються як на емпіричному, так і на теоретичному рівнях дослідження?
78. Що являє собою тематика дослідження?
79. Яка діяльність відноситься до науково-технічних послуг?
80. В чому полягає сутність фундаментальних досліджень?
81. Що необхідно розуміти під експериментальним дослідженням?
82. Які методи використовують для перевірки робочої гіпотези?
83. В чому полягає сутність методу елімінування?
84. З якою метою використовуються методи кореляційно-регресійного аналізу?
85. В яких випадках застосовується «Індексний метод»?
86. Які з груп загальних методів наукового пізнання відносять до Методів емпіричного дослідження?
87. Хто належить до категорії наукових і науково-педагогічних працівників?
88. Що означає наукова ідея?
89. Що слід розуміти під науковою школою?
90. Що означає науковий результат?

РЕКОМЕНДОВАНА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Основна

1. Єрмаков О.Ю., Погріщук Г.Б., Чернодон В.І. Основи методології наукових економічних досліджень: Навчальний посібник. – Тернопіль: «Підручники і посібники», 2010. – 290с.
2. Шейко В.М., Кушнарєнко П.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. Київ: «Знання - Прес», - 2002. - 293с.
3. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 254 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень :Навчальний посібник / О.В. Крушельницька. -К. : Кондор, 2006. -206 с.
5. Основи наукових досліджень: конспект лекцій / укладач Е. В. Колісніченко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 83 с.
6. Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
7. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник / Л.: Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.
8. Стеченко Д.М., Чмир О.С, С79 Методологія наукових досліджень: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2007. — 317 с.
9. Ростовський В.С. Основи наукових досліджень та технічної творчості: підруч. для студ. вищ. навч. закл./ В.С.Ростовський, Н.В. Дібрівська ; -К.: ЦУЛ, 2009. -95 с.

Допоміжна

1. Закон України “Про вищу освіту” (від 1.08.2014 № 1556-VIII) // Відомості Верховної Ради України. – 2014. №37-38. ст. 2004.
2. Закон України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” (від 23.03.2000 №1602-III) // Відомості Верховної Ради України. – 2000.– №25 – Ст. 195.
3. Закон України “Про науково-технічну інформацію” (від 25.06.93. № 3323- XII) // Відомості Верховної Ради України. – 1993.– №33.– Ст.345; 2003.– №30 – Ст.247.

4. Закон України “ Про наукову і науково-технічну діяльність” (від 01.12.98. №284-XIV) // Відомості Верховної Ради України. – 1999.– №2 – 3 – Ст. 20.
5. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (від 11.07.2002 №2623-III) // Відомості Верховної Ради України. – 2001.– №48 – Ст. 253.
6. Постанова Верховної Ради України “Про концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України” (від 13.07.99 №916-XIV) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №37. – Ст. 336.
7. Актуальні питання методології та практики науково-технічної політики / За ред. Б.А. Малицького. – К.: УкрІНТЕІ, 2001. – 201с.
8. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. – К.: Вища шк., 1997. – 271с.
9. Британ В.Т. Организация вузовской науки: опыт и уроки. – К.: Лыбидь, 1992. – 168с.
10. Добров Г.М. Наука о науке / Отв. ред. Н.В. Новиков. – 3-е изд., доп. и перераб. – К.: Наук. думка, 1998. – 304с.
11. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 114с.
12. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження. – Л.: Світ, 2001. – 415с.
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Відп. за випуск Л.Г.Луценко / Держкомстат. – К., 2002. – 316с.
14. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Держкомстат. – К., 2003. – 340с.
15. Нормативно-правові акти про наукову та науково-технічну діяльність у вищих навчальних закладах України: У 2 кн. / За ред. Ю.І. Горобця, М.І. Панова, - Х.: Право, 2001. – Кн.. 1. – 784с.
16. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. та ін. - Л.: Ромус-Поліграф, 2002.- 128 с.
17. Перспективи інноваційного розвитку України: Зб. наук. ст. / За ред. Я.А. Жаліла. – К.: Альтерпрес, 2002. – 160с.
18. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань: Нормативні документи. – К.: Бюлетеня ВАК України, 2000. – 32с.

19. Становление научной системы Украины: информационно-аналитические материалы / Под науч. ред. А.П. Шлапака, Я.С. Яцкива. – К.: ЦИНТП и ИН им. Г.М. Доброва НАН Украины, 2001ю – 34с.

20. Федоров К.Г. Стимулирование эффективности и качества научной работы. – М.: Химия, 1980.- 111с.

Інформаційні ресурси

1. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / Под ред. А.А. Лудченко. — 2-е изд., стер. — К.: Знание, 2001. — 113 с. - Режим доступа: <http://www.npu.edu.ua/le-book/book/djvu/>
2. Цехмістрова Г.С. Основы научных досліджень: Навчальний посібник / Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003.- 240 с. - Режим доступа: <http://www.info-librarv.com.ua/books-book-96.html>
3. Пістунов І.М. Основы научных досліджень: Курс лекцій. - Режим доступа: http://library.donntu.edu.ua/bibl_fah/osnnaukdosldnepr.pdf
4. Романчиков В.І. Основы научных досліджень. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 254 с. - М.: Издательство РГПУ им. А.И. Герцена, 2004. - 639с. - Режим доступа: http://dmeti.dp.ua/file/kdoczn_10892.pdf